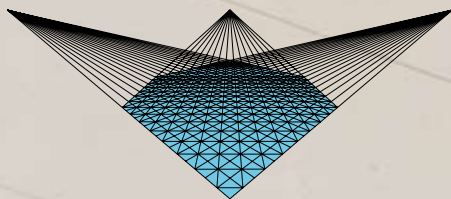

Jaarbericht 2009

ZEEUWS ARCHIEF

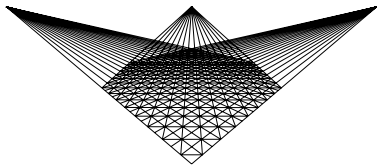
17 OKTOBER 2009, 12.00-17.00 UUR

Oorlog en vrede

in het Zeeuws Archief

www.zeeuwsarchief.nl

ZEEUWS ARCHIEF

Jaarbericht 2009: eerste jaar werkzaam volgens nieuwe organisatiemodel

Het nieuwe Organisatie- en Formatieplan dat in 2008 werd vastgesteld is in 2009 ingevoerd. Directie en medewerkers zijn in 2009 gaan werken volgens de nieuwe structuur. Sommigen moesten voor hun nieuwe of gewijzigde functie aanvullende kennis en ervaring op doen in cursussen, trainingen of een opleiding. De implementatie van het nieuwe organisatiemodel is daarmee dus nog niet volledig afgerond.

Niettemin zijn de geactualiseerde missie en visie uitgangspunt geweest voor de doelstellingen en resultaten die het Zeeuws Archief vorig jaar wilde bereiken.

Missie

Het Zeeuws Archief is hét historisch centrum van Zeeland. Het beheert en bewaart belangrijke bronnen over de Zeeuwse geschiedenis en maakt dit cultureel erfgoed zoveel mogelijk in samenwerking met anderen – digitaal – zichtbaar. Het Zeeuws Archief levert informatie aan iedereen die actief of passief in het verleden van Zeeland en zijn bewoners geïnteresseerd is.

Uit deze missie vloeien twee kerntaken voort:

- Beheer en behoud: het op een geordende en toegankelijke manier bewaren en beheren van de collectie.
- Beschikbaarstelling: het bevorderen van een zo groot mogelijk publieksbereik en een zo groot mogelijk gebruik van de collectie.

Visie

Het Zeeuws Archief wil zich verder ontwikkelen tot een vraaggestuurde – digitale – historische informatie-verstrekker met daarnaast fysieke publiekspresentaties vanwege onze functie als ‘historische’ ontmoetingsplaats in Zeeland. Als strategie daarvoor stellen we publieksgerichtheid centraal en geven we prioriteit aan digitale dienstverlening en ver(der)gaande samenwerking met andere erfgoedinstellingen.

Hieruit zijn de volgende uitgangspunten af te leiden:

- Vraagsturing en vraagschepping: Dienstverlenende en publieksactiviteiten zijn gericht op een bestaande vraag of bedoeld om te voldoen aan een gevoelde, latente vraag.
- Accentverschuiving van fysieke naar digitale dienstverlening: mensen en middelen verschuiven mee.
- Samenwerking: het Zeeuws Archief werkt al veel samen met andere erfgoedinstellingen. Uitdaging is die samenwerking verder uit te breiden en nieuwe verbanden aan te gaan.

Behalve de nieuwe manier van werken stond het afgelopen jaar tevens de hervorming van onze jaarverantwoording op het programma, net als onze begroting. Die moeten namelijk gaan voldoen aan het ‘Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten’. Dat alles maakt 2009 een overbruggingsjaar waarin jaarverantwoording en begroting nog niet naadloos op elkaar aansluiten.

In deze jaarverantwoording laten wij in elk geval zien wat we in 2009 hebben bereikt, hoe we dat hebben gedaan en wat dat heeft gekost.

Programma Beheer

Dit programma bestaat uit het fysieke beheer van al onze archiefstukken in de depots, de conservering en restauratie ervan en het beheer van de museale collecties in de (voormalige) stadhuisen van de gemeenten Middelburg en Veere.

Wat wilden we bereiken?

- Alle archiefstukken raadpleegbaar, verantwoord geconserveerd en snel te vinden in de depots.
- Een gecontroleerde klimaatbeheersing en een goede ‘aanwinstenlogistiek’, evenals goed conserverings- en restauratiewerk, een bruikbare schaderegistratie en een calamiteitenplan.
- Goed beheer en behoud van de stadhuiscollecties van Middelburg en Veere.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Klimaatbeheersing

- Constante klimaatcontrole via het gebouwbeheersysteem en via regelmatig handmatige controles.
- Schoonmaak depots volgens het systeem ‘pluis in huis’ van Instituut Collectie Nederland.
- Deelname aan het luchtzuiveringsprogramma van de Rijksgebouwendienst.
- Informeren van medewerkers en gebruikers over de regels voor verantwoord omgaan met originele stukken.

Aanwinstenlogistiek

Dit is de weg die een archief(stuk) aflegt van binnenkomst tot aan de definitieve plaatsing in het depot. Deze logistieke procedure moet worden nageleefd door alle interne en externe betrokkenen. In 2009 konden nieuwe aanwinsten meteen worden geconserveerd en gerestaureerd en zijn er geen achterstanden ontstaan.

Schaderegistratie

Van oude en nieuw binnengekomen archieven werd tot nu toe eventuele schade handmatig geregistreerd. In 2009 zijn wij begonnen met het digitaliseren hiervan en werden er 254 archiefblokken ingevoerd.

Conserveren

Onder conserveren verstaan we het in eigen huis schoonmaken en verpakken van archieven, sealen van kaarten, in passepartout zetten van prenten en het behandelen van aanwinsten, maar ook het voorbereiden van stukken voor tentoonstellingen, digitalisering, bestraling en klimaatcontrole. Aanvezelwerk besteden we uit, maar daarvoor werden in 2009 niet genoeg stukken gereed gemaakt.

Restaureren

Het restauratiewerk was dit jaar beperkt, omdat de nieuw benoemde restaurator 2 à 3 dagen per week in opleiding was. In 2009 zijn voornamelijk nieuwe aanwinsten gerestaureerd en via de studiezaal opduikende stukken die niet meer raadpleegbaar of kwetsbaar waren.

Stadhuiscollecties

Middelburg

De conservator voerde regelmatig adviesoverleg met de huismeesters, gemeentelijke bodes en ambtenaren die betrokken zijn bij het beheer van de stadhuiscollectie van de gemeente. De wens is om de collectie te beschrijven voor de digitale catalogus Pandora, doch daar is de conservator in 2009 door drukke werkzaamheden voor het project 'Vergeten Bombardement Middelburg' niet aan toe gekomen. Vanwege de herdenking in mei 2010 werd een grote tentoonstelling hierover voorbereid in de voorhal van het stadhuis. Met steun van de gemeente heeft het Koninklijk Zeeuws Genootschap der Wetenschappen twee portretten van de Middelburgse regent Sandra en zijn echtgenote kunnen verwerven. Die worden in het oude stadhuis tentoongesteld. De conservator heeft een nieuw boekje over het oude stadhuis gemaakt 'Een bijzonder fraai raadhuis met een prachtige toren' (een Nederlandse en een Engelse versie). Verder adviseerde de conservator het bestuur van het Oudheidkundig Museum Arnemuiden en werkte hij mee aan een filmpje over de geschiedenis van Arnemuiden.

Veere

De conservator beheert de collectie in museum De Vierschaar in Veere en stemt tentoonstellingsactiviteiten af met het Zeeuws Archief en de Stichting Delta Cultureel. De beschikbare tijd voor het beheer van circa 4000 objecten vergt naar schatting 2000 uur per jaar. De conservator komt hier onvoldoende aan toe. Dankzij hulp van twee vrijwilligers werden wel het documentatiesysteem bijgehouden en de historische gegevens ingevoerd in de digitale catalogus Pandora. De conservator maakte met hulp van veel Veerse vrijwilligers een tentoonstelling, een boek en een evenement over de 'Zeeuwse expeditie van 1809'. Het project trok veel publiciteit en bezoekers. Tevens was hij betrokken bij de totstandkoming en vertoningen van een film over dit onderwerp.

Wat heeft het gekost?

De kosten van het programma 'Beheer' treft u aan in de samenvatting van onze jaarrekening 2009, op de pagina's 26 tot en met 31 van dit jaarverslag.

Kengetallen programma Beheer

	Realisatie 2006	Realisatie 2007	Realisatie 2008	Begroting 2009	Realisatie 2009
Digitaliseringsprojecten					
Aantal vel digitaal gereed gemaakt	17.000	18.000	2.000	1.000	200
Aantal scans Waterlandkerkje					377
Aantal scans Surinameproject					25.077
Aantal vel behandeld tegen inktvraat/ Metamorfose	0	70	76	0	549
Aantal vel verstevigd	0	230	1.433	0	0
Aantal m. (her)verpakt		66	100	100	174
Aantal objecten geconserveerd					
· Charters en losse zegels		0	5	100	1.304
· Prenten/Aanwinsten/Kaarten Zelandia		200	74	25	43
· Aantal objecten geseald		600	431	400	639
· Aantal objecten in passepartouts		0	101	100	20
· Aantal aangevezelde vellen		0	0	1.500	0
· Aantal overige objecten geconserveerd		0	28	25	0
Aantal banden gerestaureerd		6	6	6	11
Aantal overige objecten gerestaureerd		24	18	20	38
Aantal foto's geconserveerd		10.000	100	2.000	207
Aantal stuks bindwerk		120	95	100	119

	Realisatie 2006	Realisatie 2007	Realisatie 2008	Begroting 2009	Realisatie 2009
Depotbeheer per 31 december					
Totale capaciteit					
Reguliere opslagruimte (incl. bibl.) in m.	26.744	26.744	26.744	26.744	26.744
Berging in laden normaal formaat	2.279	2.279	2.279	2.279	2.279
Berging in laden groot formaat	81	81	81	81	81
Berging in rollen	273	273	273	273	273
Depotruimte bezet door eigen collectie					
Reguliere opslagruimte (incl. bibl.) in m.	17.467	17.582	17.657	17.682	17.726
Berging in laden normaal formaat	1.520	1.475	1.475	1.475	1.475
Berging in laden groot formaat	77	77	77	77	77
Berging in rollen	85	85	85	85	85
Depotruimte ter beschikking gesteld aan derden					
Reguliere opslagruimte in m.	6.610	6.608	6.610	6.610	6.666
Berging in laden normaal formaat	156	156	156	156	156
Berging in laden groot formaat	0	0	0	0	0
Berging in rollen	0	0	0	0	0
Vrije depotruimte					
Reguliere opslagruimte: vrije meters	2.667	2.554	2.477	2.452	2.352
Berging in laden normaal formaat	603	648	648	648	648
Berging in laden groot formaat	4	4	4	4	4
Berging in rollen	188	188	188	188	188

Programma Informatie & Kennis

Onder dit programma vallen het verwerven van archieven en collecties en het toegankelijk maken ervan met als doel ze beschikbaar te stellen. Of anders gezegd, archieven en collecties dusdanig verwerken tot informatie en kennis dat er producten en diensten mee ontwikkeld kunnen worden.

Wat wilden we bereiken?

- Acquireren van overheids- en particuliere archieven en collecties.
- Gesprekspartner en toezichthouder zijn voor overheidsarchieven, met name op het gebied van digitaal informatiebeheer.
- Ontwikkelen van infrastructuur voor en kennis van digitaal depot.
- Toegankelijk maken van archieven en collecties.
- Nader toegankelijk maken van persoonsgegevens, geografische- en beeldcollecties.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Acquisitie, inspectie en relatiebeheer

Acquisitie

De aanwinsten bedroegen in 2009 38 meter overheidsarchief en 31 meter particulier archief. Opvallende aanwinst is het archief van de familie Van de Wall (18e eeuw-2008) met daarin een journaal van een reis van Middelburg naar Batavia door scheepsarts Huibert Ferleman (1818-1891).

Er werd gewerkt aan de samenstelling van een acquisitieprofiel en een acquisitieplan, dat in 2010 wordt afgerond.

Van de Zeeuwse Bibliotheek zijn aan ons overgedragen de archieven van schippersvereniging Schuttevaer, afdeling Middelburg (1879-1939) en de Vereniging 'De Zeeuwse Dorcas' (ondersteuning armen) te Middelburg (1856-1941).

Verder werden acquisitiebezoeken gebracht aan de Stichting Telefonische Hulpverlening Zeeland en aan aannemingsbedrijf Geldof voor hun archief over wegenbouw en kustverdediging op Walcheren e.o.

Na de fusie van de ziekenhuizen in Goes en Vlissingen is een bezoek gebracht voor de acquisitie van het Vlissingse archief als aanvulling op dat van het Gasthuis Middelburg dat in 1984 fuseerde met Vlissingen.

Na deelname aan een onderzoek naar de geschiedenis van boerderijen besloot landbouwbedrijf Dekker uit Biggekerke zijn archief over de periode 1936-1994 aan ons beschikbaar te stellen voor historisch onderzoek.

Onze politieke archieven werden uitgebreid met dat van de VVD-fractie in Provinciale Staten van Zeeland (1974-2004).

Inspectie

Bij het Waterschap Zeeuwse Eilanden is follow-up inspectie uitgevoerd en de respons is met betrokkene besproken en in een rapport vastgelegd.

De Gemeente Middelburg heeft ons het verzoek gedaan incidenteel de papieren dossiers van hun dynamisch archief te inspecteren. We hebben een testformulier opgesteld aan de hand

waarvan steekproefsgewijs de logische opbouw, volledigheid en samenhang van het dynamisch archief getoetst werden.

De inspecteur heeft samen met de provinciaal archiefinspecteur een kennismakingsbezoek gebracht aan de Veiligheids Regio Zeeland en de Regiopolitie Zeeland en de bevindingen vastgelegd in een verslag.

Verder nam de inspecteur deel aan vergaderingen van het Werkverband Gemeentelijke Archiefinspecteurs.

Eind 2009 is begonnen met het opstellen van een inspectieplan.

Relatiebeheer

Overheden

Het structureel overleg met de gemeenten Middelburg en Veere over archief- en informatiebeheer is nieuw leven ingeblazen. Ook is er overleg gevoerd over de begraafplaatsadministratie Middelburg en de overdracht hiervan. Tevens adviseerden we de gemeente Middelburg over een nieuw documentmanagementsysteem.

Particulieren

We adviseerden de Zeeuwse Bibliotheek en de Stichting Welzijn Ouderen Veere over archiefbeheer.

Bibliotheek

De bestanden van het Zeeuws Archief en de Zeeuwse Bibliotheek zijn samengevoegd, waardoor het nu mogelijk is om alle boekgegevens van beide instellingen in één catalogus te raadplegen. In 2009 werden 165 nieuwe titels geplaatst in onze bezoekersbibliotheek, geschonken, overgedragen of nieuw aangekocht. Medewerkers van de Zeeuwse Bibliotheek hebben de nieuwe titels toegevoegd aan deze catalogus van de Zeeuwse Bibliotheek en bestaande gegevens verbeterd en aangevuld.

Digitaal depot

Samen met het Nationaal Archief, het Utrechts en het Noord-Hollands Archief hebben we meegewerkt aan testsessies, waarin werd onderzocht of het technisch en organisatorisch mogelijk is om op afstand gebruik te maken van de Digitaal Depot-applicatie bij het Nationaal Archief.

Intellectueel beheer

Applicatiebeheer

Vrijwel dagelijks werden aanpassingen en verbeteringen aangebracht in het informatiebeheersysteem MAIS-Flexis en – waar van toepassing – direct gepubliceerd op archieven.nl. Dit leidde tot een gestage groei van metadata over beschrijvingen, archieven en archiefvormers.

Primair toegankelijk maken

De inventarissen van recent bewerkte archieven konden via Archieven.nl aan het publiek beschikbaar worden gesteld. Van diverse andere archieven is de bewerking bijna gereed en zullen de inventarissen in 2010 op archieven.nl beschikbaar komen.

Nader toegankelijk maken van bronnen

Door de aanschaf van een nieuwe scanner konden delen van de historisch-topografische atlas Zelandia Illustrata worden gescand en kon worden gestart met de digitalisering van een grote verzameling glasnegatieven.

Het toenemende volume aan scans (tiff) vereist consciëntieus databeheer van server en losse harde schijven. In 2009 zijn we begonnen met een overzicht van verschillende opslagmedia en hun inhoud.

Met het beheerprogramma Atlantis werden bovendien enkele duizenden foto's en prentbriefkaarten beschreven.

Beeldcollecties, publiceren

Aan onze beeldbank 'Zeeland in Beeld' werden ruim 2.700 afbeeldingen toegevoegd. Er werd een webbased versie van het beeldbeheerprogramma Atlantis aangeschaft waardoor publiek opmerkingen kan plaatsen bij de afbeeldingen en van een bestelmodule voor scans gebruik kan maken. Het nieuwe programma wordt in 2010 geïmplementeerd.

Het bezoek aan de beeldbank daalde met bijna 1.000 naar 13.500 bezoeken.

Persoonsgebonden bronnen, digitaliseren

Er is ook in 2009 verder gewerkt aan het invoeren van persoonsgegevens uit diverse bestanden om deze beschikbaar te stellen via onze persoonsnamendatabase 'Zeeuwen Gezocht'. Het gaat hierbij om geboorteakten, doop- trouw- en begraafboeken, adresboeken en handgeschreven en getypte indexen.

Persoonsgebonden bronnen, publiceren

Via het beheerprogramma ISIS stellen wij gedigitaliseerde persoonsgegevens beschikbaar via Internet en op onze studiezaal. In 2009 werden geboorteakten van meerdere gemeenten toegevoegd, evenals een groot aantal huwelijks- en overlijdensakten waarin correcties zijn aangebracht. Een belangrijke aanvulling waren verder de namen van militairen die een uitkering ontvingen van de Staten van Zeeland (1689-1795) en van bemanningsleden op schepen in dienst bij de Middelburgse Commercie Compagnie, een particuliere handelsmaatschappij die in de 18e eeuw handelde in slaven.

De database www.zeeuwengezocht.nl groeide met 9,3% tot 6,4 miljoen naamsvermeldingen. De belangstelling ervoor blijft onverminderd groot. Het aantal bezoekers bedroeg 178.902.

Digitaliseren Geo-informatie

Na afwijzing door Senter-Novem van onze subsidieaanvraag voor het georefereren en vectoriseren van historisch kaartmateriaal – vooral minuutplannen van het Kadaster 1832 – hebben we contact gezocht met de Provincie Zeeland en alle Zeeuwse gemeenten. Dankzij hun ondersteuning kan dit project alsnog worden gerealiseerd. Doel is de verschillende historische kaartlagen op te nemen in de Cultuurhistorische Hoofdstructuur van Zeeland en via een geoweb-applicatie te publiceren via internet. Het project is inmiddels aanbesteed en een eerste proef is succesvol gebleken.

Dienstverleningsovereenkomst Waterschap Zeeuwse Eilanden

Voor het waterschap is 80 m³ archief herverpakt en zijn 750 kaarten en tekeningen uit laden apart gelegd voor digitalisering, restauratie en sealen. Er zijn inmiddels 150 stuks

gedigitaliseerd. De restauratie van boekdelen, respectievelijk 12 en 26 delen groot- en midden-formaat, is uitbesteed.

Het toegankelijk maken van de waterschapsvergunningen van na 1959, dat in 2008 is gestart, is in 2009 voltooid.

Er is een plan van aanpak gemaakt voor het toegankelijk maken, restaureren, verpakken en digitaliseren van kaarten en technische tekeningen. Daarvoor is een extern projectmedewerker aangetrokken.

Het waterschapsarchief van Schouwen-Duiveland is via archieven.nl digitaal raadpleegbaar gemaakt voor publiek.

Zeeuwse Rekenkamer

Doel is de archieven van de Zeeuwse Rekenkamer in 2012 geïnventariseerd, gedigitaliseerd en doorzoekbaar te hebben. We hanteren hiertoe een drie sporenbeleid.

Spoor 1

Het completeren van de inventarissen, zoals de rekeningen van de Zeeuwse Munt, die van de Ontvanger-Generaal over zijn administratie te water en die van de Rentieren.

De inventarissen van Rekenkamer C en Rekenkamer D (de zogenaamde kleinere belastingen) zijn voor een belangrijk deel al gereed dankzij het project Gewestelijke Financiën Zeeland, waarin veel aandacht wordt besteed aan imposten als turf, bier, wijn, gemaal en dergelijke.

Spoor 2

Dit spoor is die van redactie en uniformering. Voor Rekenkamer C heeft die al grotendeels plaats gevonden.

Spoor 3

Veel aandacht ging uit naar het derde spoor, het digitaliseren en ontwikkelen van een zoekmachine voor een opmerkelijk deel van het Rekenkamerarchief, namelijk alle documenten over de bemoeienis van het gewest Zeeland met de verovering en kolonisering van Suriname (1667-1684). Zo'n 25.000 opgenomen bestanden worden gebundeld in een bijzondere gids voor de geschiedenis van Suriname die vanaf medio 2010 via de website van het Zeeuws Archief geraadpleegd kan worden. Het ontwikkelde model zal worden getoetst op het betrekken van gebruikers bij het indiceren, beschrijven en transcriberen van archiefstukken. Voor de ontwikkeling van de zoekmachine werden door vrijwilligers in Nederland en België ook rekeningen van de Tol van Zeeland uit Rekenkamer B gebruikt om scheepvaartbewegingen in kaart te brengen via een centrale database. Het Zeeuws Archief wil subsidie proberen te verkrijgen om ook deze documenten integraal te laten fotograferen en via internet beschikbaar te kunnen stellen. Er is nu al grote internationale belangstelling voor dit project van kunsthistorici, economische historici, genealogen et cetera. Het Antwerpse scheepvaartmuseum wil deze gegevens benutten voor zijn museale presentaties.

Ook voor dit spoor geldt dat een zoekmachine benut moet kunnen worden voor aanvullingen en verbeteringen van gebruikers. Laat onverlet de noodzaak van een zoekmachine die contemporaine en pertinente trefwoorden met elkaar verbindt.

Wat heeft het gekost?

De kosten van het programma 'Informatie & Kennis' treft u aan in de samenvatting van onze jaarrekening 2009, op de pagina's 26 tot en met 31 van dit jaarverslag.

Kengetallen programma Informatie & Kennis

	Realisatie 2006	Realisatie 2007	Realisatie 2008	Begroting 2009	Realisatie 2009
Acquisitie					
Archiefvormer overheid in m ¹ ,			13	5	38
waarvan toegankelijk in m ¹				5	38
Archiefvormer particulier in m ¹ ,			74	50	31
waarvan toegankelijk in m ¹			4	20	20
Overgedragen archieven in m ¹			12	0	0
Totaal toename in m ¹			75	55	69
Toegankelijkheid per 31 december					
Volledig ontoegankelijk in m ¹	3.027	3.038	3.092	3.122	3.036
Toegankelijk in m ¹	14.440	14.544	14.565	14.590	14.648
Vernietigd in m ¹				30	42
Totaal archiefbescheiden in m ¹	17.467	17.582	17.657	17.682	17.684
Digitaal toegankelijk (internet)					
Persoonsgebonden bronnen in records (ISIS)	1.654.322	1.967.886	2.397.176	2.500.000	2.400.000
Naamsvermeldingen (ISIS)	4.965.306	5.566.936	6.027.807	6.400.000	6.400.000
Archiefstitels (archieven.nl)	1.041	1.223	1.224	1.200	1.226
Inventarissen (archieven.nl)	812	1.006	1.013	980	1.028
Archiefbeschrijvingen (archieven.nl)				420.000	424.399
Afbeeldingen (Atlantis)	19.165	23.116	31.203	34.000	33.965
Gegeorefereerde/gevectoriseerde kaarten	1.169	1.169	1.169	1.169	1.169

Programma Exploitatie

In dit programma worden de ontwikkelde producten en diensten uit het programma 'Kenniss en Informatie' aangeboden aan het publiek. Centraal daarbij staat de vraag van de klant. De infrastructuur die we hiervoor gebruiken, bestaat uit het fysieke en digitale infocentrum, onze website, educatieprojecten, tentoonstellingen, rondleidingen, open dagen, nieuwsbrief en overige vormen van externe communicatie.

Wat wilden we bereiken?

Ons doel in dit programma is een vraaggerichte organisatie met tevreden klanten.

De middelen die we inzetten zijn:

- een goed lopend fysiek en digitaal informatiecentrum.
- het ontwikkelen en onderhouden van een nieuwe en goed gebruikte website.
- het ontwikkelen en uitvoeren van educatieve projecten.
- het (laten) verzorgen van rondleidingen en open dagen.
- het actief en passief extern presenteren van het Zeeuws Archief en zijn collecties.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Fysiek en digitaal informatiecentrum

Na terugloop van de bezoekersaantallen is de indeling van de studiezaal in 2009 ingrijpend gewijzigd en werd de analoge raadpleegapparatuur beperkt. Het aantal werkplekken voor bezoekers werd verminderd, waardoor werkruimte voor medewerkers en vrijwilligers gecreëerd kon worden.

Verder zijn er – uit bestaande medewerkers – twee nieuwe archiefassistenten en een nieuwe coördinator aangesteld. Alle archiefassistenten en de coördinator namen deel aan interne educatie. Drie assistenten volgen de opleiding archiefassistent en de coördinator volgt de opleiding Informatie en Media aan de Hogeschool Amsterdam.

De gewenste openstelling van de studiezaal is 1.720 uur op jaarbasis, de daadwerkelijke openstelling bedroeg 1.732 uur, waarvan 1.624 uur kantoortijd en 88 uur op zaterdag.

Ons streven was 2.100 klanten te ontvangen met gezamenlijk 4.800 bezoeken. De score is uiteindelijk 1.646 klanten met in totaal 4.331 bezoeken.

De bezoekers komen van Walcheren (655), uit overig Zeeland (252), overig Nederland (652) en uit het buitenland (90).

Doelstelling was 10.000 aangevraagde stukken, dat waren er 12.232. Het aantal uitleningen aan de gemeenten Middelburg en Veere raamden wij op 1.000 dossiers, dat werden er 836.

Wens was 130 bestellingen van reproductiefotografie, het resultaat kwam uit op 159 bestellingen voor in totaal 755 afbeeldingen.

De afhandeling van 400 schriftelijke en digitale informatievragen en enkele honderden telefonische, het werden er 378.

Het verwachte aantal van 500 kwam uit op 361 verzoeken om kopieën.

Website

In 2009 is de nieuw benoemde webcoördinator begonnen met de al langer gewenste en noodzakelijke modernisering van de website. Behalve een actueel, informatief en wervend instrument in de externe communicatie, wilden we dat onze website dynamischer, aantrekkelijker, interactiever, efficiënter en gebruiksvriendelijker werd en zou aansluiten bij de nieuwe 2.0-functionaliteit.

In de nieuwe site zullen meerdere zoekmachines en databases zoveel mogelijk geïntegreerd worden. Dankzij een cms wordt het makkelijker content toe te voegen en actueel te houden.

In 2010 zal webbouwer Fabrique de nieuwe website opleveren.

Educatie

In het verslagjaar zijn enkele collega's in het land bezocht als basis voor een visie over educatie en exposities in onze nieuwe constellatie. Bedoeling is die visie in 2010 rond te hebben.

Het educatieaanbod bestond net als afgelopen jaren uit:

Archiefintroducties

Er werden twee archiefintroducties inclusief studiezaal- en depotintroductie verzorgd voor ROC Zeeland Juridische Opleidingen en twee voor Hogeschool Zeeland PABO.

Studiezaalintroducties

Voor twee groepen van het Goes Lyceum en van Openbare Basisschool De Stove Noordwelle verzorgden we studiezaalintroducties.

Gastlessen

Tijdens de Kunst- & Cultuurdagen voor het Middelburgse basisonderwijs gaven we 2 gastlessen bij onze tentoonstelling en 2 gastlessen restauratie voor de Acaciahof en de Dolfijnenburg. De Acaciahof volgde ook nog een gastles over Jacob Roggeveen.

Voor het project 'Wereldreis door Middelburg' van het COS deden we 14 gastlessen over migratie voor de scholengemeenschappen CSW en Nehalennia.

PABO-studenten volgden 2 gastlessen archiefeducatie en het Goes Lyceum deed een gastles bij de tentoonstelling 'Landbouw in Zeeland'.

Educatieve uitgaven

Bij de landbouwtentoonstelling werd een kijk- & luisterwijzer gemaakt en van de 'Migratiecourant' en de 'VOC-speurtocht' verschenen herziene uitgaven.

Begeleiding

Twee studenten van de PABO werden begeleid bij de ontwikkeling van hun differentiatieopdracht 'Leerlijn Archief', die als basis gaat dienen voor de uiteindelijke leerlijn die het Zeeuws Archief gaat exploiteren.

Twee andere PABO-studenten die een lessencyclus over ontdekkingsreizen ontwikkelden voor het basisonderwijs werden rondgeleid, geïnformeerd en geadviseerd.

Educatieve website

Via de rubriek educatie op onze website vermelden we informatie over ons educatief aanbod, cursussen en het maken van werkstukken. In 2009 werd deze informatie op onderdelen

geactualiseerd.

Schatverhalen van Walcheren

Het Zeeuws Archief nam deel aan dit museumproject met de ontdekkingsreis van Jacob Roggeveen naar Paaseiland. Het project bestond uit de permanente presentatie van een archiefschat, een film, een stripverhaal en een verhaal met vragen en opdrachten (kijkwijzer). De kijkwijzer werd door zowel groepen als individuele bezoekers gebruikt. Kunsteducatie Walcheren gaat lesmateriaal ontwikkelen dat aansluit bij het schatverhalenproject.

Universitaire contacten

Studenten van de Roosevelt Academy volgden een Engelstalige rondleiding door het Van de Perrehuis in het kader van de course 'Cultures of Splendor and Power, 1500-1780'. Muziekstudenten van dezelfde universiteit deden regelmatig onderzoek in het Zeeuws Archief en publiceerden daarover artikelen. Studenten van de Universiteit Leiden deden onderzoek in de archieven van de Middelburgse Commerciale Compagnie.

Samenwerking culturele instanties

Zeeuws Archief participeerde in het Regionaal Erfgoededucatie Platform Walcheren, www.cultuureducatiezeeland.nl en de Vereniging Zeeuwse Musea. Verder namen we met educatiemateriaal deel aan verschillende onderwijsbeurzen en -bijeenkomsten.

Lezingen

Samen met Koninklijke Maatschap Wilhelminapolder en Roosevelt Study Center organiseerde het Zeeuws Archief een lezing over mechanisatie van de Zeeuwse landbouw met behulp van Marshallplangelden.

Workshops

De Nationale Wetenschapsdag had in 2009 als thema 'Reis naar het onbekende'. Het Zeeuws Archief organiseerde op verzoek van de Zeeuwse Bibliotheek die dag een workshop 'Ontdekkingsreis naar je familie'.

Cursussen

Voor de ZVU verzorgde het Zeeuws Archief de volgende cursussen: 'Wonen in een monumentenpand in Middelburg', 'Paleografie voor beginners', 'Wegwijs in de archieven van het kadaster', 'Methodiek van het historisch onderzoek', 'Emigratie van Zeeuwen naar Amerika', 'Zeeuwse voorouders digitaal' en 'Wegwijs in landbouwarchieven'.

Tentoonstellingen

In 2009 brachten wij de tentoonstelling 'Landbouw in Zeeland, 19de en 20ste eeuw'. Er was aandacht voor de archieven van de Koninklijke Maatschap Wilhelminapolder, de emigratie van Zeeuwse boeren en landarbeiders naar Amerika, de mechanisatie van de Zeeuwse landbouw met behulp van Marshallplangelden en tradities in de Zeeuwse landbouw. Dit in het kader van de 200-jarige geschiedenis van de Maatschap, de herdenking van 400 jaar betrekkingen tussen Nederland en Amerika en het 'Jaar van de Tradities'.

Presentaties

De reizende expositie 'De Zeeuwse Boerderij; Van woonstalhuis tot damwandloods' van de Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland deed het Zeeuws Archief aan, evenals de tentoonstelling krijtpastels 'Ellis Island, poort naar een nieuwe toekomst' van internationaal kunstenaar Leendert van der Pool.

Kunst in kastjes

De gevelkasten aan het gebouw zijn geschikt gemaakt voor publicatie en expositie. Bedoeling is ze aan te bieden aan Zeeuwse kunstenaars en/of aan studenten Culturele & Kunstzinnige Vorming.

Externe communicatie

Rondleidingen

Regelmatig verzorgde het Zeeuws Archief ook in 2009 weer rondleidingen voor cultuurhistorisch geïnteresseerde groepen, relaties, vakgenoten, zakelijk belangstellenden, subsidiegevers, media, filmmakers, VVV's et cetera.

Open dagen

Tijdens de jaarlijkse open monumentendag stelden wij het Van de Perrehuis open en boden we bezoekers begeleide rondleidingen aan. Na afloop kregen de deelnemers een tas met informatie en promotieartikelen mee.

Een andere terugkerende open dag is de Landelijke Archieven Dag, in 2009 met het thema 'Oorlog en vrede'. We organiseerden een historisch programma met film, rondleidingen, vertellingen, spellen en living history.

De jaarlijkse bijdrage van de Vrienden van het Zeeuws Archief sloot ook dit jaar weer aan bij het programma van de Landelijke Archieven Dag en bestond uit een lezing door schrijfster Annejet van der Zijl.

Promotie en publiciteit

Met een mix van middelen en kanalen proberen we zoveel mogelijk promotie en publiciteit te behalen voor het Zeeuws Archief, onze collectie en onze activiteiten. Behalve rondleidingen en open dagen, bestaat die mix uit onze publieksfolder, website, nieuwsbrief, boekpresentaties, symposia, cursussen, workshops, lezingen, tentoonstellingskalenders, activiteitenagenda's, artikelen, advertenties, advertorials, naamsvermeldingen, beschikbaarstelling van afbeeldingen uit de beeldbank en medewerking aan publicaties van derden.

Enkele voorbeelden uit 2009 zijn de historische ansichtkaartenactie voor bewoners van woon-, zorg- en verpleeghuizen in de gemeente Middelburg, het boek over de reis van Koning Lodewijk Napoleon in 1809 door Zeeland, de herdenking van het Vergeten Bombardement Middelburg, de rondetafelconferentie 'Trompetters en tamboers in de Zeeuwse zeevaart', de Engelse invasie in Zeeland in 1809, etc.

Persbewerking

Vanwege beperkte middelen ligt het accent van ons publieksbereik op intermediaire organisaties en het genereren van free publicity. Voorbeelden hiervan zijn het actief aanbieden van artikelen en berichten voor uiteenlopende publieks- en vakmedia, publicaties van historische verenigingen, heemkundige kringen en collega-archiefdiensten.

Omgekeerd ontvangt het Zeeuws Archief zeer frequent verzoeken om historische informatie,

afbeeldingen en artikelen van dag-, week- en nieuwsbladen, radio- en tv-programma's, vak- en special interestbladen, onderzoekers en uitgeverijen van (wetenschappelijke) publicaties in Zeeland, Nederland en zelfs het buitenland. Omdat bronvermelding verplicht is, levert ook dit soort aandacht goede publiciteit.

Enkele voorbeelden uit 2009 waren de NOS die historische foto's van Zeeuws ijsvermaak wilde voor op hun website, het blad 'Vorsten Royale' dat foto's van adellijke patiënten van dr. Mezger plaatste, opnamen voor de televisieserie over Annie M.G. Schmidt (NPS/VARA), de PZC besteedde aandacht aan de bijzondere archieven van de Zeeuwse Admiraliteit, de historische reeks 'Het Gebouw' op TV Walcheren, e.d.

Wat heeft het gekost?

De kosten van het programma 'Exploitatie' treft u aan in de samenvatting van onze jaarrekening 2009, op de pagina's 26 tot en met 31 van dit jaarverslag.

Kengetallen programma Exploitatie

	Realisatie 2006	Realisatie 2007	Realisatie 2008	Begroting 2009	Realisatie 2009
Dienstverlening via studiezaal					
Openingsuren in kantoor tijd	1.640	1.560	1.624	1.640	1.636
Openingsuren in weekend	168	96	96	96	96
Totaal aantal openingsuren	1.808	1.656	1.720	1.736	1.732
Aantal bezoeken	6.245	5.829	5.396	4.800	4.331
Aantal (verschillende) bezoekers	2.037	1.966	1.806	2.100	1.649
Gemiddeld aantal bezoeken per persoon	3,1	3,0	3,0	2,3	2,6
Aantal bezoekers Walcheren	550	613	694	750	655
Aantal bezoekers Zeeland overig	367	358	253	350	252
Aantal bezoekers Nederland overig	1.019	886	858	900	652
Aantal bezoekers buitenland	102	110	85	100	90
Aantal genealogische bezoeken	3.123	3.095	2.814	2.000	2.420
Aantal alg. historische bezoeken	2.816	2.338	2.202	2.460	1.679
Aantal bezoeken bouwvergunningen	296	383	344	300	220
Aantal bezoeken Waterschapsarchieven	10	13	36	40	13
Aantal aanvragen studiezaal	12.500	14.260	13.480	10.000	12.232
Aantal toegangen waaruit is aangevraagd	260	430	446	450	378
Aantal verstrekte schriftelijke inlichtingen (incl. e-mail)	644	510	480	400	417
Aantal uitleningen aan Veere	1.046	448	430	450	377
Aantal uitleningen aan Middelburg	607	696	569	500	430
Aantal uitleningen aan overige partijen	76	76	39	50	42
Aantal afgehandelde ISIS- en Genliasbestellingen	416	329	481	500	361
Aantal afhandelde digitale reproducties	97	97	91	130	159
Aantal geleverde digitale reproducties				260	755

	Realisatie 2006	Realisatie 2007	Realisatie 2008	Begroting 2009	Realisatie 2009
Dienstverlening via internet					
Aantal unieke bezoekers website	192.473	175.779	125.410	90.000	84.362
Aantal digitale bezoeken website	274.105	248.311	227.369	180.000	169.410
Aantal bekeken pagina's website	1.613.252	1.686.847	1.349.831	1.180.000	968.699
Gemiddeld aantal bekeken pagina's per bezoek website	5,9	6,8	5,9	6,6	5,7
Aantal unieke bezoekers ISIS	147.153	169.541	181.074	190.000	178.902
Aantal bekeken pagina's ISIS	1.585.670	1.862.567	2.059.697	2.100.000	2.019.535
Aantal digitale reacties n.a.v. ISIS	2.282	2.450	3.241	3.000	3.039
Aantal digitale bezoeken Zeeland in Beeld	18.138	19.812	14.557	15.000	13.500
Educatie					
Aantal cursussen	5	3	4	11	7
Aantal deelnemers cursussen	58	31	62	77	106
Aantal (meegeorganiseerde) studiedagen/ seminars/workshops	0	4	3	1	1
Aantal deelnemers studiedagen/ seminars/workshops	0	52	140	75	80
Aantal archiefintroducties/gastlessen/ educatieve rondleidingen	20	28	16	20	36
Aantal deelnemers archiefintroducties/ gastlessen	399	400	281	300	610
Aantal tentoonstellingen/presentaties	5	3	4	3	3
Aantal bezoekers tentoonstellingen/ presentaties	6.689	5.820	3.760	3.000	3.270
Externe communicatie					
Aantal rondleidingen	20	24	43	25	8
Aantal deelnemers rondleidingen	247	473	946	250	143
Aantal open dagen	2	2	2	2	2
Aantal bezoekers open dagen	576	617	600	600	915
Aantal gedrukte nieuwsbrieven				4	4
Aantal abonnees gedrukte nieuwsbrieven				5.062	5.100
Aantal digitale nieuwsbrieven				12	0
Aantal donateurs Stichting Vrienden van het ZA				160	160

Programma Erfgoedsamenwerking & Ondersteuning Onderzoek

Wat wilden we bereiken?

Met dit programma wil het Zeeuws Archief het publieksbereik van de collectie vergroten en zich profileren als hét cultuurhistorisch knooppunt in Zeeland.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Samen met andere erfgoedinstellingen voeren we hiervoor speciale projecten, websites en onderzoek uit, zoals in 2009:

Het Vergeten Bombardement van Middelburg

In mei 2010 was het 70 jaar geleden dat de binnenstad van Middelburg grotendeels in vlammen opging als gevolg van een hevige beschietingen (bombardement). Op initiatief van hoofdsponsor Adriaan van Westreenen Stichting werd door het Zeeuws Archief (projectleider) samen met de Gemeente Middelburg (projectcoördinator) een uitgebreid herdenkingsprogramma ontwikkeld en subsponsors geworven. Behalve aan de organisatie werd intensief samengewerkt aan de informatievoorziening, promotie en publiciteit en de ontwikkeling van een website voor het project.

De projectleider deed verder vooral veel onderzoek in binnen- en buitenland ten behoeve van de samenstelling van een herdenkingsboek, symposium en tentoonstellingen over het vergeten bombardement. Samen met culturele partijen werden speciale muziek- en theatervoorstellingen geïnitieerd.

Erfgoedportaal www.geschiedeniszeeland.nl

Met dit erfgoedportaal kunnen bezoekers op één plek en tegelijkertijd in een groeiend aantal historische collecties zoeken, op thema redactionele informatie vinden, een cultuurhistorische agenda raadplegen en de weg vinden naar relevante erfgoedorganisaties.

In 2009 werden technische verbeteringen gedaan aan o.m. de zoekmachine en kwamen er negen nieuwe thema's online.

Ten opzichte van 2008 is het aantal bezoeken, bezoekers en pageviews fors gestegen, een bewijs dat het portaal in een behoefte voorziet.

NiNsee

De directeur van het Zeeuws Archief is lid van het Nationaal instituut Nederlands slavernijverleden en erfenis.

Cultuurhistorisch knooppunt

Medewerkers van het Zeeuws Archief leverden bestuurs- en redactielidmaatschappen aan onder andere de Stichting Historisch Onderzoek Zeeland, Commissie Regionale Geschiedbeoefening Zeeland, Koninklijk Zeeuws Genootschap der Wetenschappen, Omroep Zeeland, Heemkundige Kring Walcheren, Werkgroep Industrieel Erfgoed Zeeland en de Werkgroep Lokale Geschiedenis Middelburg.

Verder verlenen wij onderdak aan het Genealogisch Centrum Zeeland, de conservatoren van het Zeeuws Genootschap en de Walcherse Archeologische Dienst.

Publicaties

Gewestelijke Financiën ten tijde van de Republiek der Verenigde Nederlanden, deel 7: Zeeland

Dit is een samenwerkingsproject met het Instituut voor Nederlandse Geschiedenis en de Vrije Universiteit Amsterdam. Het Zeeuws Archief heeft begeleiding, werkruimte en faciliteiten beschikbaar gesteld voor het maken van een uitgave die de omvang en samenstelling van de financiën van het gewest Zeeland ten tijde van de Republiek in beeld bracht. De gedrukte en digitale publicaties verschijnen in maart 2010.

Provinciale Geschiedschrijving Zeeland

De Stichting Historisch Onderzoek Zeeland wil een nieuwe integrale Zeeuwse geschiedschrijving. Daarvoor heeft ze een begeleidingscommissie ingesteld die zich inspant voor de organisatorische opzet en de werving van middelen voor dit project. Het Zeeuws Archief heeft zitting in die begeleidingscommissie.

Geschiedenis van de Molukse gemeenschap in Zeeland 1951-heden

Als onderdeel van het project 'de geschiedenis van de Molukse gemeenschap in Nederland' hebben we samen met het Moluks Historisch Museum onderzoek gedaan naar de geschiedenis van de Molukkers in Zeeland. Eind 2009 was het manuscript gereed, in 2010 volgt de presentatie.

Van standensamenleving naar moderne belangenbehartiging, Zeeuwse landbouwers en landarbeiders en 'organisatie', 1910-1920

Dit onderzoek door dr. Jan Zwemer is een initiatief van Zeeuws Archief dat we samen met de Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland coördineren, begeleiden en ondersteunen. In 2009 werden drie hoofdstukken geschreven.

Overige

Het Zeeuws Archief werkte tevens mee aan de totstandkoming van:

- 'Zeelandboek' van Uitgeverij Waanders.
- 'Borsele, Bourgondië, Oranje - Heren en markiezen van Veere en Vlissingen 1400-1700' van Uitgeverij Verloren.
- 'Een haven te ver. De Britse expeditie naar de Schelde van 1809' van Uitgeverij Vantilt.
- Historische Atlas van Walcheren van Uitgeverij Vantilt.

Wat heeft het gekost?

De kosten van het programma 'Erfgoedsamenwerking & Ondersteuning Onderzoek' treft u aan in de samenvatting van onze jaarrekening 2009, op de pagina's 26 tot en met 31 van dit jaarverslag.

Kengetallen programma Erfgoedsamenwerking & Ondersteuning Onderzoek

	Realisatie 2006	Realisatie 2007	Realisatie 2008	Begroting 2009	Realisatie 2009
Aantal samenwerkingsverbanden en/of projecten	10	11	13	11	11

Weerstandsvermogen

In deze paragraaf geven wij aan welke middelen en mogelijkheden wij hebben om niet begrote kosten te dekken en wat de risico's zijn waarvoor geen voorziening is getroffen maar die wel materiële betekenis kunnen hebben.

Weerstandscapaciteit

Algemene reserve

Onze algemene reserve is bedoeld als buffer voor exploitatiekosten. Een afwijking in de realisatie komt in eerste instantie ten gunste dan wel ten laste van deze algemene reserve. De algemene reserve bedraagt maximaal 5% van de gezamenlijke bijdrage die wij ontvangen van onze drie partners.

Bestemmingsreserve

De bestemmingsreserve is bestemd voor het financieren van zaken die direct voortvloeien uit de reorganisatie. Ook langdurige uitval van medewerkers wordt hieruit opgevangen. In 2009 was het niet nodig een beroep te doen op onze bestemmingsreserve.

Egalisatiefonds

Wanneer het vastgestelde indexeringspercentage hoger of lager is dan de reële prijsstijging, worden bijdragen noch teruggevorderd noch gecompenseerd door onze partners. Verschillen vangen we op uit ons egalisatiefonds. In 2009 was dat echter niet nodig. Besloten is het positieve resultaat over 2009 toe te voegen aan het egalisatiefonds.

Risico's

Indexering

Verschillen in indexeringspercentage en prijspeilontwikkeling kunnen op de langere termijn structureel doorwerken en daarmee een risico vormen voor de continuïteit.

Depotverhuur

Om de exploitatie rond te krijgen verhuren we depotruimte, onder meer aan de Rechtbank Middelburg. Dit huurcontract wordt sinds 2008 stilzwijgend met een jaar verlengd. Signalen over beëindiging zijn (nog) niet gegeven. Mocht het contract toch beëindigd worden, dan nemen de inkomsten met circa € 130.000,- af en dat bedrag is niet op te vangen binnen de normale begroting. Toekomstig ruimtegebrek kan een reden zijn voor het Zeeuws Archief om het contract op te zeggen.

Vervangingskosten gebouw

De huur die het Zeeuws Archief betaalt is inclusief vervangingsinvesteringen na 17, 30, 45 en 60 jaar. De huursom is echter gebaseerd op de totale bouwkosten minus de eenmalige bijdragen van de gemeenten Middelburg en Veere. Bij de aanvang van de huur is aangegeven dat de gemeenten zich garant kunnen stellen voor een vervangingsinvestering in 2017 of door jaarlijks een bedrag af te schrijven. Hierover zijn ook in 2009 nog geen afspraken gemaakt.

Onderhoud kapitaalgoederen

Het Zeeuws Archief huurt het monumentale Van de Perrehuis met nieuwbouwvleugel aan het Hofplein te Middelburg van de Rijksgebouwendienst (Rgd). De huurovereenkomst loopt tot 1 april 2017 en wordt automatisch met 150 maanden verlengd – tot 1 oktober 2029 – tenzij deze uiterlijk 24 maanden van tevoren door ons wordt beëindigd.

In de zogenaamde Regeling Taakverdeling Beheer 2007 zijn de onderhouds- en beheer- verplichtingen van beide partijen vastgelegd. Jaarlijks stelt de Rgd in overleg met het Zeeuws Archief een meerjaren onderhoudsprognose en uitvoerplanning op.

In 2009 zijn uit oogpunt van brandveiligheid enkele bouwtechnische en met het gebruik samenhangende onvolkomenheden geconstateerd. De Rgd is als eigenaar verantwoordelijk voor de bouwtechnische aanpassingen, Zeeuws Archief als huurder voor de gebruikszaken. In 2010 zal een plan van aanpak worden opgesteld, waarvoor de Rgd een offerte maakt. Om onduidelijkheden te voorkomen heeft de Ministerraad een vaste verdeelsleutel bepaald voor brandveiligheidsprojecten, namelijk 80% van de investeringskosten komt voor rekening van de huurder en 20% voor die van de eigenaar. Zeeuws Archief moet deze investeringskosten op basis van de offerte aanvragen bij het ministerie van OCenW (OCW), waarna die de middelen ter beschikking stelt.

Behalve de interne huurovereenkomst met de Rgd hebben we een serviceovereenkomst met OCW voor het onderhoud aan een aantal specifieke gebruiksinstallaties en de kosten daarvan.

Alle ICT-apparatuur is ons eigendom, alsmede de inventaris van de depots, de kantoren, het infocentrum, de expositieruimte en het restauratieatelier.

Financiering

Wettelijk kader

De Wet Financiering decentrale overheden (Fido) heeft tot doel een solide financieringswijze te bevorderen door grote fluctuaties in rentelasten te voorkomen, transparantie en kredietwaardigheid te bevorderen en renterisico's te beheersen. Fido betekent concreet een kasgeldlimiet, een renterisiconorm en het met prudent karakter uitzetten van gelden en afsluiten van leningen. Daarnaast zijn wij als gemeenschappelijke regeling verplicht tot het hebben van een treasurystatuut, bedoeld om de kwaliteit van de uitvoering en de transparantie van de besluitvorming te verbeteren. Dit statuut zal in 2010 worden vastgesteld.

Kasstromen

In 2009 vond de subsidiëring door het Rijk per kwartaal plaats en door de gemeenten per maand. De huurkosten werden door de Rgd per kwartaal met ons afgerekend en de salariskosten door de gemeente Middelburg maandelijks halverwege de volgende maand.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is de wettelijk verplichte ruimte voor overheden om zaken met kort geld, dus uit rekening courant (rentetypische looptijd > 1 jaar), te financieren. Voor gemeenschappelijke regelingen heeft het Rijk het percentage hiervoor vastgesteld op minimaal 8,2% van de totale lasten. Ook in 2009 beschikten wij over voldoende liquide middelen om aan deze voorgeschreven kasgeldlimiet te voldoen.

Leningen

Op 1 juli 2000 werden twee annuïteitenleningen afgesloten bij de Bank Nederlandse Gemeenten. Eén daarvan loopt 1 juli 2010 af, de andere 1 juli 2026:

- 25-jarige lening à 6,02% rente, jaarlijks contractueel te betalen € 74.775,89
- 10-jarige lening à 5,70% rente, jaarlijks contractueel te betalen € 92.690,84.

Financiering investeringsuitgaven

In 2009 waren geen grote investeringen nodig waarvoor geld geleend moest worden.

Uitzettingen

Met ING-bank hebben wij een contract voor rentevergoeding op onze girorekening. In 2009 is ook weer regelmatig nagegaan of dit de meest aantrekkelijke manier is om overliquiditeit weg te zetten.

Bedrijfsvoering

Personeel en organisatie

Per 31 december 2009 waren 47 personen werkzaam bij het Zeeuws Archief. In totaal vervullen zij 34,07 fte., waarvan 29,9 fte vast en 4,1 fte tijdelijk (0,59 fte studenten). De tijdelijke dienstverbanden (3,54) worden medio 2010 vast, mits de betrokken medewerkers naar behoren functioneren.

Na afronding van de reorganisatie is in 2009 geworven voor enkele vacatures, te weten: managementassistent (1 fte), medewerker facilitaire en administratieve ondersteuning (1 fte) en archiefassistent (1,6 fte). Omdat deze vacatures niet direct konden worden ingevuld is tijdelijk een beroep gedaan op uitzendkrachten, evenals voor vervanging van twee langdurig zieke receptionisten.

Onze salarisadministratie hebben wij uitbesteed aan de gemeente Middelburg. Voor ziekteverzuimbegeleiding en werkplekonderzoeken maken we gebruik van de ArboUnie. In 2009 kreeg een aantal medewerkers een werkplekonderzoek vanwege fysieke klachten. Meestal konden die worden opgelost met een geschikte bureaustoel, een grotere monitor en/of een beeldschermbril. In 2009 is ook de verlichting onderzocht op de nieuwe werkplekken in de voormalige studiezaal. Duidelijk is dat die niet voldoet en moet worden aangepast.

Het ziekteverzuimpercentage bedroeg in 2009 8,12%. Wanneer vier langdurig zieke medewerkers niet worden meegerekend, bedraagt het ziekteverzuim 4,62%. Voorgaande jaren bedroeg het percentage 6,63% (2008), 8,34% (2007), 10,18% (2006), 6,99% (2005) en 4,9% (2004).

Bij de reorganisatie is besloten meer aandacht te besteden aan Human Resource Management (HRM). In dit kader hebben in 2009 alle medewerkers een startgesprek gehad, na een half jaar gevolgd door een functionerings- of beoordelingsgesprek.

Ook werd in 2009 geld en tijd beschikbaar gesteld aan de opleiding van een aantal medewerkers. Tevens hebben nagenoeg alle medewerkers deelgenomen aan de cursus '23 Archiefdingen' om kennis en ervaring op te doen met web 2.0-toepassingen.

Medezeggenschap

Ook in 2009 heeft de directeur weer regelmatig overlegd met de ondernemingsraad.

Bestuurlijke organisatie

Het Zeeuws Archief heeft een algemeen en dagelijks bestuur. Beide bestaan uit vijf dezelfde leden, twee aangewezen door de minister van OCW, twee door het college van B&W Middelburg en een door het college van B&W Veere. De bestuursleden namens de minister hebben dubbel stemrecht.

Huisvesting

Zie 'Onderhoud kapitaalgoederen'.

Jaarrekening 2009

Hieronder treft u een beknopt overzicht aan uit onze jaarrekening 2009, die is gecontroleerd en goedgekeurd door registeraccountants Rijkse & Visser te Middelburg.

Balans per 31 december 2009 (voor bestemming van het resultaat)

Alle bedragen in euro's	31-12-2009	31-12-2008
ACTIVA		
Vaste activa		
Immateriële vaste activa	47.459	56.866
Materiële vaste activa	724.080	792.688
	<hr/>	<hr/>
	771.539	849.554
Vlottende activa		
Vorderingen		
· Debiteuren	31.320	11.022
· Belastingen en premies sociale verzekeringen	16.251	12.904
· Overige vorderingen en overlopende activa	333.805	233.172
	381.376	257.098
	<hr/>	<hr/>
Liquide middelen	1.517.764	1.365.274
	<hr/>	<hr/>
TOTAAL ACTIVA	2.670.679	2.471.926

Alle bedragen in euro's	31-12-2009	31-12-2008
PASSIVA		
Vaste passiva		
Eigen Vermogen		
· Algemene reserve	63.125	63.125
· Bestemmingsreserve	111.978	117.121
· Egalisatiefonds	97.646	65.728
· Onverdeeld resultaat	18.305	26.775
	<hr/>	<hr/>
	291.054	272.749
Vorzieningen	248.851	244.731
Schulden op lange termijn		
25-jarige annuïteitenlening	725.294	754.640
10-jarige annuïteitenlening	0	87.692
	<hr/>	<hr/>
	725.294	842.332
Vlottende passiva		
Schulden op korte termijn		
Aflossingsverplichting schulden op lange termijn	117.038	110.645
Crediteuren	805.969	483.486
Overige schulden en overlopende passiva	482.474	517.983
	<hr/>	<hr/>
	1.405.481	1.112.114
TOTAAL PASSIVA	<hr/>	<hr/>
	2.670.679	2.471.926

Staat van baten en lasten over 2009

Alle bedragen in euro's	Realisatie	Bijgestelde begroting	Realisatie
	2009	2009	2008
LASTEN			
Indirecte salariskosten	782.253	462.837	672.071
Indirecte overige kosten			
Overige personeelskosten	99.556	71.383	68.838
Huur	1.936.075	1.936.139	1.875.631
Huisvestingskosten	275.310	271.900	228.307
Organisatiekosten	92.345	120.700	173.667
Kosten zakelijke dienstverlening	3.263	2.000	327
Rentelasten	53.626	53.625	59.846
Overige afschrijvingen	34.092	40.923	74.433
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	2.494.267	2.496.670	2.481.049
Lasten programma's			
Programma beheer	244.310	343.119	261.648
Programma informatie en kennis	582.811	810.248	500.043
Programma exploitatie	534.115	418.728	387.472
Programma erfgoedsamenwerking en ondersteuning onderzoeksprojecten	80.274	138.176	76.886
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	1.441.511	1.710.272	1.226.049
Onvoorzien	0	15.000	0
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
TOTAAL LASTEN	4.718.031	4.684.779	4.379.169

Alle bedragen in euro's	Realisatie	Bijgestelde begroting	Realisatie
	2009	2009	2008
BATEN			
Bijdragen			
Bijdrage Nationaal Archief	3.416.733	3.348.988	3.299.496
Bijdrage Nationaal Archief; behoud	43.993	43.890	43.241
Bijdrage Middelburg	395.754	390.294	384.526
Bijdrage Middelburg; organisatieverandering	0	0	2.963
Bijdrage Middelburg; frictiekosten	25.000	25.000	0
Bijdrage Veere	110.782	109.254	107.639
Bijdrage Veere; frictiekosten	25.000	25.000	0
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	4.017.262	3.942.426	3.837.864
Overige baten			
Zakelijke dienstverlening	35.564	20.000	17.003
Depotverhuur	146.555	145.072	140.358
Verhuur kantoorruimte	18.727	18.727	18.142
Rentebaten	28.650	20.000	59.229
Monumentencommissie Middelburg	10.553	10.000	10.868
Overige baten	15.218	15.183	16.412
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	255.268	228.982	262.012
Baten programma's			
Programma beheer	62.117	60.826	59.927
Programma informatie en kennis	325.344	338.659	192.563
Programma exploitatie	36.907	34.250	44.584
Programma erfgoedsamenwerking en ondersteuning onderzoeksprojecten	31.322	41.446	0
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	455.691	475.182	297.074
Bijzondere baten	8.115	10.000	8.994
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
TOTAAL BATEN	4.736.336	4.656.590	4.405.944

Alle bedragen in euro's	Realisatie 2009	Bijgestelde begroting 2009	Realisatie 2008
RESULTAAT VOOR BESTEMMING	18.305	-28.189	26.775
Toevoegingen aan reserves			
Bestemmingsreserve	0	0	2.963
Egalisatiefonds	18.305	0	31.918
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	18.305	0	34.881
Onttrekkingen aan reserves			
Bestemmingsreserve	0	28.189	8.106
Egalisatiefonds	0	0	0
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	0	28.189	8.106
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
RESULTAAT NA BESTEMMING	0	0	0

Kasstroombegroting

Het kasstroombegroving is opgesteld volgens de indirecte methode

Alle bedragen in euro's	2009	2008
Resultaat boekjaar voor bestemming	18.305	26.775
Afschrijvingen	155.825	186.285
Mutatie voorzieningen	4.120	60.959
Verandering in het werkkapitaal:		
Mutatie debiteuren	-20.298	35.858
Mutatie overige vorderingen	-103.980	-100.864
Mutatie kortlopende schulden	293.367	-117.845
	<hr/>	<hr/>
Kasstroombegroving uit operationele activiteiten	347.339	91.168
Investeringsactiviteiten	-77.810	-13.338
Desinvesteringen	0	0
	<hr/>	<hr/>
Kasstroombegroving uit investeringsactiviteiten	-77.810	-13.338
Financieringsactiviteiten		
Aflossing leningen	-117.038	-104.597
Opgenomen leningen	0	0
	<hr/>	<hr/>
Kasstroombegroving uit financieringsactiviteiten	-117.038	-104.597
	<hr/>	<hr/>
Mutatie geldmiddelen	152.491	-26.767
 SAMENSTELLING GELDMIDDELEN		
Liquide middelen per 1 januari	1.365.274	1.392.041
	<hr/>	<hr/>
Geldmiddelen per 1 januari	1.365.274	1.392.041
	<hr/>	<hr/>
Mutatie liquide middelen	152.491	-26.767
	<hr/>	<hr/>
Geldmiddelen per 31 december	1.517.765	1.365.274

Colofon

Ons jaarbericht wordt toegestuurd aan bestuursleden van het Zeeuws Archief, het ministerie van OCW, de leden van Gedeputeerde en Provinciale Staten van Zeeland en de Colleges van B&W en de raadsleden van de gemeenten Middelburg en Veere. Overige belangstellenden kunnen een digitale versie downloaden van onze website.

Tekst: Marjan de Kort

Fotografie: Ivo Wennekes en Zeeuws Archief

Ontwerp: DATBureau, Amsterdam

Druk: Verhage & Zn., Middelburg

Coördinatie: sectie communicatie Zeeuws Archief

ZEEUWS ARCHIEF

Bezoekadres: Hofplein 16, 4331 CK Middelburg

Postadres: Postbus 70, 4330 AB Middelburg

T (0118) 678800

F (0118) 628094

info@zeeuwsarchief.nl

www.zeeuwsarchief.nl

Openingstijden kantoren en exposities:

maandag tot en met vrijdag van 9.00 tot 17.00 uur

Openingstijden studiezaal en exposities:

dinsdag tot en met vrijdag en elke 1e zaterdag van de maand, van 9.00 tot 17.00 uur

Illustraties:

Op de omslag van dit jaarverslag ziet u beelden van nieuwe aanwinsten en activiteiten in 2009. Op de buitenzijde omslag foto's van Hendrick Kalshoven, het opzetten van tenten van het Amerikaanse circus Barnum & Bailey, 1 oktober 1901 te Vlissingen. Verzameling Beeld en Geluid, toegang 300, inv.nr 509.

Foto Annejet van der Zijl: Anja van Wijgerden.

